

2020

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Vrijburgh te Drachten

Drachten | Smallerland

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Vrijburgh te Drachten

Gorredijk, november 2020

In opdracht van:
Gemeente Smallingerland

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

■■■■■ & ■■■■■

Autorisatie:

■■■■■

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2020). Nader Onderzoek Wet Natuurbescherming- Vrijburgh te Drachten. Rapport 20043. Bureau
FaunaX, Gorredijk.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeed bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Methodieken & Werkwijze	5
1.2.1	Jaarrond beschermde nesten	6
1.2.2	Waterspitsmuis	6
1.2.3	Vleermuizen	7
1.2.4	Grote modderkruiper	8
1.3	Resultaten.....	8
1.3.1	Jaarrond beschermde nesten	8
1.3.2	Waterspitsmuis	8
1.3.3	Vleermuizen	8
1.3.4	Grote modderkruiper	8
2.	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	9
2.1	Jaarrond beschermde nesten	9
2.2	Waterspitsmuizen.....	9
2.3	Vleermuizen	9
2.4	Grote modderkruiper.....	9
3	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	10
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	11
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een locatie-onderzoek voor de scholenbundeling Drachten uit te voeren in de leisurestrook Vrijburgh te Drachten. Hiernaast is het realiseren van nieuwbouwwoningen in een oostelijk gelegen gebied ook onderdeel van de voorgenomen werkzaamheden. Op vrijdag 2 augustus 2019 is hiervoor een ecologische Quicksan uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2019). In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze Quicksan.

Tabel 1.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Vogels	Roofvogels	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Boomholtencheck zuidoostelijk plangebied en/of Nader onderzoek . Functionaliteitsbeoordeling foerageergebied.
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Werkzaamheden aan sloten voorkomen. Anders → Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

In december 2019 is een boomholtecheck uitgevoerd in het zuidoostelijke gedeelte van het plangebied. Hiernaast is dit gedeelte ook gecontroleerd op de aanwezigheid van overige boomnesten (Bureau FaunaX, 20219).

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde Quicksan en de boomholtecheck is nader onderzoek uitgevoerd. In onderhavige rapportage worden uitsluitend de resultaten van dit nader onderzoek behandeld. Voor aanvullende informatie betreffende deze toetsing Wnb verwijzen wij naar de Quicksan (Bureau FaunaX, 2019) en de boomholtecheck (Bureau FaunaX, 2019).

1.2 Methodieken & Werkwijze

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Met het oog op het aantonen van de aanwezigheid van grote modderkruiper is een inventarisatieprotocol opgesteld waarin de optimale periode wordt beschreven, alsmede de bijbehorende onderzoeksinspanning (Bronnen: Kennisdocument Grote Modderkruiper). Ook voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is een protocol opgesteld waarin is vastgelegd welke onderzoeksinspanning benodigd is (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2017). Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

1.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Verspreid over het plangebied zijn drie boomnesten aangetroffen waarop roofvogels en/of uilen tot broeden kunnen komen. Tijdens het onderzoek naar roofvogels zijn twee gerichte bezoeken aan het plangebied gebracht om vast te stellen, dan wel uit te sluiten dat nesten die jaarronde bescherming genieten aanwezig zijn. In tabel 1.2. wordt een overzicht gegeven van de veldbezoeken aan het plangebied.

Tabel 1.2: Een overzicht van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het roofvogelonderzoek

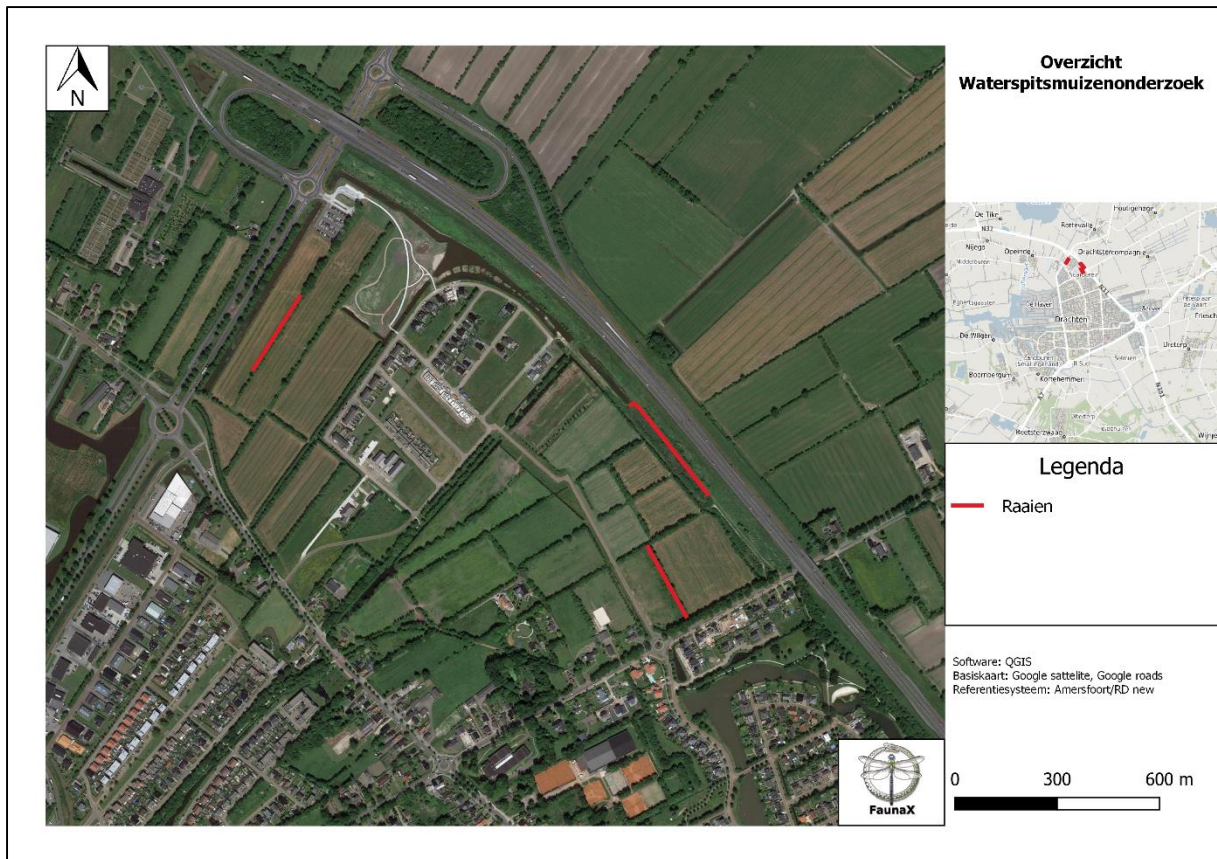
Plangebied	Datum	Begin-eind
Vrijburgh, Drachten	7-mei-2020	3:25-5:25
	15-juni-2020	19:20-21:20

1.2.2 Waterspitsmuis

Het onderzoek naar waterspitsmuizen is uitgevoerd conform de landelijk geaccepteerde standaardmethodieken opgesteld door de Zoogdierenvereniging en het Netwerk Groene Bureaus. Tijdens het onderzoek zijn life-traps (type Longworth) verdeeld over het plangebied geplaatst (drie raaien, 20 vallen per raai). De raaien zijn paarsgewijs op ongeveer 10 meter afstand van elkaar geplaatst in geschikte habitats voor waterspitsmuizen en Noordse woelmuizen. Eerst is een pre-baitperiode ingezet. In deze periode zijn de geplaatste vallen met aas gevuld en op 'safe' gezet, waardoor deze niet dicht kunnen vallen. Hierdoor kunnen de muizen wennen aan de nieuwe objecten in hun omgeving. Na deze pre-baitperiode zijn de vallen op scherp gezet en vervolgens vijf maal (drie keer 's ochtends en 2 keer 's avonds met een interval van 12 uren gecontroleerd. Per gevangen muis wordt de soort genoteerd, waarna deze wordt vrijgelaten. In totaal zijn zeven bezoeken aan het plangebied gebracht voor het muizenonderzoek. In tabel 1.3 wordt een overzicht gegeven van de veldbezoeken aan het plangebied.

Tabel 1.3: Een overzicht van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het muizenonderzoek

Plangebied	Datum	Dagdeel	Status vallen
Vrijburgh, Drachten	16-oktober-2020	Ochtend	Prebait
	18-oktober-2020	Avond	Scherpzetten
	19-oktober-2020	Ochtend	Check 1
	19-oktober-2020	Avond	Check 2
	20-oktober-2020	Ochtend	Check 3
	20-oktober-2020	Avond	Check 4
	21-oktober-2020	Ochtend	Check 5

Figuur 1.1 Verdeeld over het plangebied zijn drie raaien van 20 vallen (rode lijnen) geplaatst.

1.2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft bestaan uit een jaarrond onderzoek naar de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017). In totaal heeft dit onderzoek bestaan uit twee onderzoek ronden, één in de kraamperiode (15 mei-15 juli) en één tijdens de paarperiode (15 augustus-1 oktober) met een minimale periode van acht weken tussen de bezoeken.

Foerageergebieden van vleermuizen kunnen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als foerageergebied kunnen, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen, houtwallen of gazons worden gebruikt. Alle ronden binnen het onderzoek naar de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied van vleermuizen zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector van het type D240X Petterson met opnameapparatuur met zowel heterodyne als vertraagde opnamemogelijkheden. De sonargeluiden zijn geanalyseerd met gespecialiseerde software (programma 'Batsound'). Daarnaast is er gebruik gemaakt van een verrekijker en een lichtsterke zaklamp. Een overzicht van de veldbezoeken aan het plangebied wordt gegeven in tabel 1.4.

Tabel 1.4: Een overzicht van de afgelegde veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek

Plangebied	Datum	Periode	Begin-eind	Zonder op/onder
Vrijburgh, Drachten	6-juni-2020	Kraam	3:25-5:25	5:23 op
	28-september-2020	Paar	19:20-21:20	19:23 onder

1.2.4 Grote modderkruiper

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruipers binnen het plangebied is uitgevoerd aan de hand van een zogenaamd environmental DNA (eDNA) onderzoek. Tijdens dit onderzoek is een gemixt watermonster verzameld binnen het plangebied, en vervolgens in het lab geanalyseerd op de aanwezigheid van genetisch materiaal van grote modderkruipers. Het watermonster is verzameld op woensdag 21 oktober 2020.

1.3 Resultaten

1.3.1 Jaarrond beschermde nesten

Bij het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van roofvogels en/of uilen is geconstateerd dat de aangetroffen nesten binnen het plangebied **niet in gebruik zijn door roofvogels, noch uilen**. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

1.3.2 Waterspitsmuis

Tijdens het nader onderzoek naar de aanwezigheid van waterspitsmuizen binnen het plangebied zijn **geen waterspitsmuizen** aangetroffen. In tabel 1.5. wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen muizen per raai gegeven.

Tabel 1.5: Een overzicht van de aangetroffen muizensoorten, evenals de aantallen hiervan per raai.

Raai	Bosspitsmuis sp.	Veldmuis	Aardmuis	Bosspitsmuis	Dwergspitsmuis	Dwergmuis
1	19	10	9	6	0	0
2	23	10	11	0	2	0
3	8	1	0	0	0	1
Totaal	50	21	20	6	2	1

1.3.3 Vleermuizen

Tijdens de bezoeken aan het plangebied voor het vleermuizenonderzoek is **geen essentieel foerageergebied van vleermuizen** vastgesteld. Wel zijn er verdeeld over het plangebied diverse soorten foeragerende en overvliegende vleermuizen aangetroffen. Zo werden er diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen, en diende het plangebied als vliegrouete voor enkele laatvliegers als niet-essentiële vliegrouete. In tabel 1.6 wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen soorten vleermuizen en de aantallen hiervan.

Tabel 1.6: Een overzicht van de aangetroffen vleermuizen binnen het plangebied.

Plangebied	Bezoek	Soort	Aantal
Vrijburgh, Drachten	1	Gewone dwergvleermuis	7
		Laatvlieger	2
	2	Gewone dwergvleermuis	2
		Ruige dwergvleermuis	1
		Laatvlieger	3

1.3.4 Grote modderkruiper

Tijdens de analyse van het verzamelde watermonster is **geen genetisch materiaal van grote modderkruipers** aangetroffen. Aan de hand van deze resultaten kan de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied worden uitgesloten.

2. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

2.1 Jaarrond beschermde nesten

Bij het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van roofvogels zijn geen broedgevallen aangetroffen. In het kader van de voortgang van het project hoeft er voor deze soort geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

- Er zijn **geen jaarrond beschermde nesten** van roofvogels en/of uilen aangetroffen binnen het plangebied.

2.2 Waterspitsmuizen

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van waterspitsmuizen zijn geen waterspitsmuizen aangetroffen. In het kader van de voortgang van het project hoeft er voor deze soort geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Voor de overige aangetroffen soorten binnen het plangebied dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- Binnen het plangebied zijn **geen waterspitsmuizen** aangetroffen.
- Voor de overige aangetroffen muizensoorten geldt de zorgplicht (Bijlage I).

2.3 Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen is vastgesteld dat er binnen het plangebied **geen sprake is van een voor vleermuizen essentieel foerageergebied**. In het kader van de voortgang van het project hoeft er voor vleermuizen geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Voor de overige aangetroffen soorten binnen het plangebied dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- Binnen het plangebied is **geen essentieel foerageergebied van vleermuizen** aangetroffen.

2.4 Grote modderkruiper

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruipers binnen het plangebied is **geen genetisch materiaal van grote modderkruipers** aangetroffen. In het kader van de voortgang van het project hoeft er voor deze soort geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

- Er is **geen genetisch materiaal** van grote modderkruipers aangetroffen binnen het plangebied.

3 SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan.

- Werken buiten het broedseizoen (groveweg 15 maart-15 juli).
- Houdt rekening met de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bureau FaunaX (2019). Toetsing Wet Natuurbescherming Gemeente Smallingerland/ Ontwikkelingen Vrijburgh te Drachten. Rapport 19138. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Bureau FaunaX (2019). Briefrapportage nader onderzoek Wet natuurbescherming stap-1 plangebied Vrijburgh te Drachten, december 2019. Rapport 19138A, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Bronnen internet

Kennisdocument Grote Modderkruiper Bij12

<https://www.bij12.nl/assets/Bij12-2017-007-Kennisdocument-Grote-modderkruiper-1.o.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Zoogdierverseniging

www.zoogdierverseniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Steenmarter	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving.

Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.